

SPIS TREŚCI

SŁOWO WSTĘPNE	13
----------------------------	----

Część pierwsza PODSTAWY WIEDZY O PRAWIE

Rozdział I. ISTOTA I POJĘCIE PRAWA	17
---	----

1. Poglądy na istotę prawa	17
2. Cechy prawa, określenie prawa	19
3. Związki prawa z państwem	21
4. Prawo a inne zespoły norm społecznych	24
5. Praworządność	27

Rozdział II. AKT PRAWNY, PRZEPIS PRAWNY, NORMA PRAWNA	30
--	----

1. Akty indywidualne i akty normatywne jako rodzaje aktów prawnych	30
2. Przepis prawny, rodzaje przepisów prawnych	33
3. Norma prawna i jej struktura	36

Rozdział III. ŹRÓDŁA PRAWA	39
---	----

1. Pojęcie źródła prawa i systemu źródeł prawa	39
2. Formy tworzenia prawa	41
3. System źródeł prawa w Rzeczypospolitej Polskiej	43
3.1. Konstytucyjna klasyfikacja źródeł prawa	43
3.2. Źródła powszechnie obowiązującego prawa	44
3.3. Źródła prawa o charakterze wewnętrznym i inne źródła prawa	48
4. Publikacja i ogłoszenie aktu normatywnego	49

Rozdział IV. OBOWIĄZYWANIE PRAWA, PRZESTRZEGANIE PRAWA, STOSOWANIE PRAWA	52
1. Obowiązkiwanie prawa	52
1.1. Pojęcie obowiązkiwania prawa	52
1.2. Zakresy obowiązkiwania prawa	54
1.3. Kolizje obowiązkiwania norm prawnych	59
2. Przestrzeganie prawa	61
3. Stosowanie prawa	62
3.1. Pojęcie stosowania prawa	62
3.2. Przebieg procesu stosowania prawa	64
3.3. Stosowanie prawa w sytuacjach nieunormowanych	66
Rozdział V. WYKŁADNIA PRAWA	69
1. Pojęcie wykładni prawa	69
2. Teorie wykładni prawa	70
3. Rodzaje wykładni prawa	71
4. Moc wiążąca wykładni prawa	74
Rozdział VI. STOSUNKI PRAWNE	78
1. Pojęcie stosunku prawnego i rodzaje stosunków prawnych	78
2. Fakty prawne i ich rodzaje	81
3. Elementy stosunku prawnego	83
3.1. Strony stosunku prawnego	84
3.2. Przedmiot stosunku prawnego	85
3.3. Uprawnienie i obowiązek (treść stosunku prawnego)	85
Rozdział VII. SYSTEM PRAWA	88
1. Pojęcie systemu prawa, jego zasady i cechy	88
2. Prawo publiczne a prawo prywatne, prawo materialne a prawo formalne	92
3. Prawo wewnętrzne państwa a prawo międzynarodowe publiczne	94
4. Gałęzie prawa Rzeczypospolitej Polskiej	98
Wykaz literatury wykorzystanej w części pierwszej	99

Część druga

ELEMENTY PRAWA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Rozdział VIII. ELEMENTY PRAWA KONSTYTUCYJNEGO	103
1. Pojęcie i przedmiot prawa konstytucyjnego	103
2. Źródła prawa konstytucyjnego	105
2.1. Uwagi ogólne o źródłach prawa konstytucyjnego	105
2.2. Konstytucja	105
2.3. Pozakonstytucyjne źródła prawa konstytucyjnego	110

3. Konstytucyjne zasady ustroju państwa	112
3.1. Pojęcie konstytucyjnych zasad ustroju państwa i ich rodzaje	112
3.2. Konstytucyjne zasady ustroju politycznego państwa	113
3.3. Konstytucyjne zasady ustroju społeczno-gospodarczego państwa	117
4. Konstytucyjne wolności, prawa i obowiązki człowieka i obywatela	120
4.1. Uwagi wstępne	120
4.2. Konstytucyjne zasady przewodnie statusu jednostki	121
4.3. Wolności i prawa osobiste	121
4.4. Wolności i prawa polityczne	123
4.5. Wolności i prawa ekonomiczne, socjalne i kulturalne	123
4.6. Środki ochrony wolności i praw	125
4.7. Podstawowe obowiązki jednostki	125
5. System wyborczy	126
5.1. Prawo wyborcze, system wyborczy, funkcje wyborów	126
5.2. Podstawowe zasady prawa wyborczego	127
5.3. Tryb przeprowadzania wyborów	130
6. Organy władzy ustawodawczej	131
6.1. Pozycja prawnoustrojowa Sejmu i Senatu	131
6.2. Organizacja wewnętrzna Sejmu i Senatu	132
6.3. Funkcje Sejmu i Senatu	135
6.4. Zgromadzenie Narodowe	138
7. Organy władzy wykonawczej	139
7.1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej	139
7.2. Rada Ministrów	144
8. Samorząd terytorialny	149
8.1. Istota samorządu terytorialnego	149
8.2. Struktura terytorialna samorządu	151
8.3. Zakres działania i zadania jednostek samorządu terytorialnego	152
9. Organy władzy sądowniczej	153
9.1. Uwagi ogólne o władzy sądowniczej	153
9.2. Sądy	153
9.3. Trybunał Konstytucyjny	157
9.4. Trybunał Stanu	158
10. Organy kontroli państwowej i ochrony prawa	161
10.1. Najwyższa Izba Kontroli	161
10.2. Rzecznik Praw Obywatelskich	163
10.3. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji	165
Rozdział IX. ELEMENTY PRAWA ADMINISTRACYJNEGO	166
1. Pojęcie administracji	166
2. Pojęcie i przedmiot prawa administracyjnego	169
2.1. Prawo o ustroju administracji publicznej	170
2.2. Prawo administracyjne materialne	170
2.3. Prawo proceduralne	170
3. Źródła prawa administracyjnego	171
3.1. Klasyfikacja źródeł prawa administracyjnego	171

3.2. Źródła powszechnie obowiązującego prawa	172
3.3. Źródła prawa o charakterze wewnętrznym	176
4. Stosunek administracyjnoprawny	177
4.1. Pojęcie stosunku administracyjnoprawnego	177
4.2. Elementy stosunku administracyjnoprawnego	178
4.3. Nawiązanie stosunku administracyjnoprawnego	179
4.4. Rodzaje stosunków administracyjnoprawnych	179
5. Podziały terytorialne państwa	180
6. System organów administracji publicznej	182
6.1. Klasyfikacja organów administracji publicznej	182
6.2. Naczelne organy administracji rządowej	184
6.3. Centralne organy administracji rządowej	186
6.4. Terenowe organy administracji rządowej	188
6.5. Organy samorządu terytorialnego	191
7. Prawne formy działania administracji	194
7.1. Akty normatywne	195
7.2. Akty administracyjne	195
7.3. Ugody administracyjne	199
7.4. Porozumienia administracyjne	199
7.5. Czynności cywilnoprawne	200
7.6. Czynności faktyczne	200
8. Postępowanie administracyjne ogólne	201
8.1. Wprowadzenie	201
8.2. Zasady postępowania administracyjnego	202
8.3. Organy w postępowaniu administracyjnym	204
8.4. Strony i uczestnicy postępowania	205
8.5. Załatwianie spraw w postępowaniu administracyjnym	206
8.6. Przebieg postępowania	206
8.7. Kontrola rozstrzygnięć w postępowaniu administracyjnym	209
8.8. Sądowa kontrola decyzji administracyjnych	210
Rozdział X. ELEMENTY PRAWA FINANSOWEGO	214
1. Istota, przedmiot i źródła prawa finansowego	214
2. Finanse publiczne i ich funkcje	216
3. Administracja finansów publicznych w Polsce	217
4. Prawo budżetowe	219
4.1. Pojęcie budżetu, jego funkcje i charakter prawny	219
4.2. Podstawowe zasady budżetowe	221
4.3. Struktura organizacyjna budżetu	222
4.4. Formy organizacyjne gospodarki budżetowej	223
4.5. Wydatki budżetowe	224
4.6. Dochody budżetowe	226
4.7. Podstawy prawne lokalnej gospodarki budżetowej	228
5. Prawo podatkowe	233
5.1. Pojęcie, cechy i funkcje podatku	233
5.2. Elementy konstrukcji podatku	235

5.3. System podatkowy, rodzaje podatków i ich klasyfikacja	238
5.4. Konstrukcja prawna podatku od towarów i usług (VAT)	241
5.5. Charakterystyka prawna podatków dochodowych	244
5.6. Podatki i opłaty lokalne	249
5.7. Zobowiązania podatkowe	251
5.8. Postępowanie podatkowe	253
6. Prawo bankowe publiczne	258
6.1. Pojęcie banku i organizacja systemu bankowego	259
6.2. Status Narodowego Banku Polskiego	261
6.3. Nadzór bankowy	262
6.4. Charakter prawny czynności bankowych	263
7. System pieniężno-kapitałowy	266
7.1. Istota pieniądza i jego funkcje	266
7.2. System pieniężny w Polsce	267
7.3. Organizacja rynku pieniężnego i kapitałowego	268
8. Elementy prawa dewizowego	270
8.1. Uwagi wstępne	270
8.2. Pojęcie wartości dewizowych i obrotu dewizowego	271
8.3. Ograniczenia dewizowe	273
8.4. Kontrola dewizowa	274
Rozdział XI. ELEMENTY PRAWA CYWILNEGO	275
1. Ogólna charakterystyka prawa cywilnego	275
1.1. Pojęcie i zakres prawa cywilnego	275
1.2. Zasady prawa cywilnego	277
1.3. Źródła prawa cywilnego	280
1.4. Rodzaje norm prawa cywilnego	281
2. Osoby fizyczne	282
2.1. Pojęcie osoby fizycznej	283
2.2. Zdolność prawna osoby fizycznej	283
2.3. Zdolność do czynności prawnych osoby fizycznej	284
2.4. Ubezwłasnowolnienie	287
3. Osoby prawne	287
3.1. Istota osoby prawnej	287
3.2. Rodzaje osób prawnych	288
3.3. Zdolność prawna i zdolność do czynności prawnych osoby prawnej	289
4. Stosunek cywilnoprawny, prawo podmiotowe i czynności prawne	290
4.1. Stosunek cywilnoprawny	290
4.2. Prawo podmiotowe	291
4.3. Zdarzenia prawne na gruncie prawa cywilnego	292
4.4. Czynności prawne	293
4.5. Oświadczenie woli i wady oświadczenia woli	297
5. Terminy i przedawnienie	299
5.1. Terminy	299
5.2. Przedawnienie	299

6. Prawo rzeczowe	300
6.1. Pojęcie i zakres przedmiotowy prawa rzeczowego	300
6.2. Rzeczy	301
6.3. Własność w prawie cywilnym	302
6.4. Użytkowanie wieczyste	307
6.5. Ograniczone prawa rzeczowe	308
6.6. Posiadanie	317
7. Zobowiązania	319
7.1. Istota zobowiązania	319
7.2. Treść i rodzaje świadczenia	321
7.3. Wielość wierzycieli albo dłużników	324
7.4. Umowy	326
7.5. Uwagi ogólne o odpowiedzialności cywilnej	332
7.6. Odpowiedzialność kontraktowa (umowna)	333
7.7. Odpowiedzialność deliktowa	338
7.8. Wygaśnięcie zobowiązania	343
8. Główne elementy sądowego postępowania cywilnego	344
8.1. Zagadnienia ogólne	344
8.2. Właściwość sądu	346
8.3. Strony w procesie cywilnym	347
8.4. Postępowanie procesowe	347
8.5. Postępowanie nieprocesowe	354
8.6. Sąd polubowny	354
8.7. Postępowanie zabezpieczające	355
8.8. Postępowanie egzekucyjne	356
Rozdział XII. ELEMENTY PRAWA PRACY	359
1. Istota, przedmiot i źródła prawa pracy	359
1.1. Pojęcie pracy	359
1.2. Pojęcie prawa pracy	359
1.3. Źródła prawa pracy	360
1.4. Zasady prawa pracy w Konstytucji RP i w Kodeksie pracy	362
2. Stosunek pracy	367
2.1. Pracownik i pracodawca	367
2.2. Treść stosunku pracy	368
2.3. Nawiązanie i ustanie stosunku pracy	369
2.4. Umowa o pracę	370
2.5. Stosunek pracy na podstawie powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę	378
3. Wynagrodzenie za pracę i inne świadczenia	380
3.1. Pojęcie, składniki i systemy wynagrodzenia za pracę	380
3.2. Ochrona wynagrodzenia za pracę	381
3.3. Świadczenia przysługujące pracownikowi w okresie czasowej niezdolności do pracy	384
3.4. Odprawa rentowa lub emerytalna, odprawa pośmiertna	385

4. Obowiązki pracodawcy i pracownika	385
4.1. Obowiązki pracodawcy	385
4.2. Obowiązki pracownika	387
4.3. Regulamin pracy	387
4.4. Odpowiedzialność porządkowa pracownika	388
4.5. Odpowiedzialność materialna pracownika	390
5. Czas pracy	391
5.1. Wymiar i rozkład czasu pracy	391
5.2. Czas pracy w ruchu ciągłym	394
5.3. Praca w godzinach nadliczbowych	395
5.4. Praca w nocy oraz w niedziele i święta	396
6. Urlopy pracownicze	397
6.1. Urlop wypoczynkowy	397
6.2. Urlop bezpłatny	399
7. Rozpatrywanie sporów o roszczenia ze stosunku pracy	400
7.1. Rozpatrywanie sporów indywidualnych o roszczenia ze stosunku pracy	401
7.2. Rozwiązywanie sporów zbiorowych	404
8. Przedawnienie roszczeń ze stosunku pracy	405
Wykaz literatury wykorzystanej w części drugiej	406

Część trzecia

PODSTAWY WIEDZY O PRAWIE UNII EUROPEJSKIEJ

Rozdział XIII. PODSTAWOWE INFORMACJE O WSPÓLNOTACH EUROPEJSKICH I UNII EUROPEJSKIEJ	413
1. Rys historyczny Wspólnot Europejskich i Unii Europejskiej	413
2. Unia Europejska a Wspólnoty Europejskie i państwa członkowskie	422
Rozdział XIV. SYSTEM INSTYTUCJONALNY UNII EUROPEJSKIEJ	428
1. Założenia i kształt systemu instytucjonalnego Unii Europejskiej	428
2. Główne instytucje Unii Europejskiej	432
2.1. Rada Europejska	432
2.2. Parlament Europejski	434
2.3. Rada Unii Europejskiej	437
2.4. Komisja Europejska	440
2.5. Trybunał Sprawiedliwości	444
2.6. Trybunał Obrachunkowy	446
Rozdział XV. PORZĄDEK PRAWNY UNII EUROPEJSKIEJ	448
1. Pojęcie i zakres prawa Unii Europejskiej	448
2. System źródeł prawa Unii Europejskiej	450

2.1. Uwagi ogólne o systemie źródeł prawa Unii Europejskiej	450
2.2. Prawo pierwotne Unii Europejskiej	452
2.3. Prawo wtórne Unii Europejskiej	454
3. Ogólne zasady prawne oraz prawa podstawowe jako składniki prawa pierwotnego Unii Europejskiej	459
3.1. Ogólne zasady prawne	459
3.2. Prawa podstawowe	465
4. Akty prawne stanowione przez instytucje Unii Europejskiej jako zasadniczy składnik prawa wtórnego Unii	468
4.1. Rozporządzenia	468
4.2. Dyrektywy	470
4.3. Decyzje	472
4.4. Zalecenia i opinie	473
4.5. Uchwały (decyzje) <i>sui generis</i>	474
5. Dorobek wspólnotowy	475
Wykaz literatury wykorzystanej w części trzeciej	476
SKOROWIDZ RZECZOWY	478